

[Østergaard.]

jeg mener, at dette er et bedre udtryk for bibliotekets oplandsarbejde.

I udvalget har vi haft lejlighed til at se materialet vedrørende Gentofte centralbibliotek, som jeg efterlyste under første behandling. Vi har måttet erkende, at der gør sig særlige forhold gældende for Gentofte centralbibliotek. Det almindelige oplandsarbejde, som andre centralbiblioteker udfører, er kun af lille format for Gentofte centralbiblioteks vedkommende. Hvis Gentofte centralbibliotek skulle have tilskud efter de foreslåede regler, ville det kun få omkring 32 000 kr. årlig. Nu er sagen imidlertid den, at Gentofte centralbibliotek egentlig virker som centralbibliotek for de kommuner, som ikke behøver at have centralbiblioteksmæssig assistance. Det er dette, der danner motiveringen for, at Gentofte centralbibliotek skal have det centraltilskud, der svarer til det højeste, altså omkring 77 000 kr. Det forekommer mig, at der burde ændres ved dette forhold; enten må Gentofte centralbibliotek udføre det almindelige oplandsmæssige arbejde og få tilskud herefter, eller også må de kommuner, der får det almindelige tilskud, hvis Gentofte centralbibliotek skal virke som centralbibliotek for dem, hvad der måske kan være rationelt og fornuftigt, betale for det. Det forekommer mig, at der er adskillige ting, det ville være rigtigt at få ændret vedrørende Gentofte centralbibliotek; måske det ville være bedst, om det blev nedlagt som centralbibliotek.

Dernæst et par bemærkninger vedrørende tilskudsordningen for de almindelige folkebiblioteker. Jeg må tilstå, at jeg er ikke tilfreds med de nye regler. Jeg synes, at de giver for store fordele til de store centralbiblioteker. Den højtærede undervisningsminister burde efter min opfattelse have begrænset opfyldelsen af biblioteksrådets ønsker i denne retning, ligesom det skete i 1950. Forud for lovgivningen i 1950 gik biblioteksrådets ønsker jo også ud på, at den sidste sats på 25 pct. skulle afskaffes, men daværende undervisningsminister Hartvig Frisch indførte altså den trøstordning med de 15 pct. til bogindkøb og indbinding, og 25 pct.-satsen beholdt vi. Jeg mener, vi burde have beholdt en sådan sats på 25 pct. for resten. Nu nævnte det ærede medlem

hr. Lysholt Hansen, at det var, fordi vi ikke kunne finde frem til en ordning. Naturligvis kunne vi have fundet frem til en ordning, efter hvilken vi havde bibeholdt 25 pct.-satsen for de største biblioteker, måske med bibeholdelse af 15 pct. tilskud til bogindkøb. Men man må gøre sig klart, at når et sådant forslag med den store fordel, som det betyder for store områder, én gang er fremsat, så er der næsten ikke den magt, der er i stand til at ændre det. Det var derfor, jeg ikke søgte at stille ændringsforslag her; det var simpelt hen omsonst, det var umuligt at komme nogen vegne med et sådant ændringsforslag.

De tilskudsregler, der her bliver vedtaget, er altså dem, det ærede medlem hr. Lysholt Hansen udtalte sin glæde over at vi nu kunne gennemføre, således at de forskellige kommuner kunne tage hensyn til de ny tilskudssatser ved deres budgetlægning. Jeg ved meget vel, at der kunne være grund dertil, hvis det spillede nogen større rolle, men når jeg ikke er tilfreds med disse regler, er det, fordi de kun får væsentlig betydning for de 6 største kommuner. Den samlede tilskudsforøgelse, som loven indebærer, er på omkring 1,7 mill. kr., heraf tager København de 30 pct. og København, Frederiksberg og Gentofte tilsammen 46-47 pct. af den samlede tilskudsforøgelse. Hvis vi dertil lægger Odense, Århus og Ålborg, kommer vi op på 6 centralkommuner, som tager lige ved omkring 70 pct. af den samlede tilskudsforøgelse. Jeg er selvfølgelig klar over, at det for disse 6 centralkommuner spiller en rolle ved budgetlægningen, men for de mange kommuner ud over landet er det praktisk talt betydningsløst, idet der kun bliver en tredjedel af beløbet, nej, en stor fjerdedel til de mellemstore biblioteker. Men det har som sagt ikke været muligt at få et ændringsforslag gennemført på dette område.

Når det nu forholder sig således, at de store centralkommuner tager løvens part af de nye tilskud, havde det været en formildende omstændighed, hvis vi havde fået indført den omtalte lånerafgift, som jeg nu kan forstå vil blive stemt ned. Udgiftsforøgelsen til folkebibliotekerne synes jeg havde været til at affinde sig med, hvis den var blevet betalt med en lånerafgift.

Der er således en hel del i dette lovforslag,